

Izhaja vsak torek in petek v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželno.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Namskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Najemninski krajcar v Gorici.

I.

Občinski zastop Goriskega mesta je bil v seji dne 17. decembra 1895. ustanovil občinski proračun za l. 1896., kateri je razkazoval 9452 gld. primanjkljaja. V založbo te svote je hotel uvesti nov občinski davek, to je najemninski krajcar ali odstotni davek od hišnih najemnin. V ta namen je sklenil poseben načrt zakona, po katerem bi bil imel mestni zastop pravico, odmeriti od leta do leta najemninski krajcar po razmeri in po zahtevah občinskih potrebščin. Ta sklep je vzbudil takrat v mestu mnogo hrupa; pisarilo se je mnogo prò in contra v časopisih in tudi obširen rekurz je preomljal skoro vse mestne hiše ter je potem s stotinami podpisov pokrit našel pot do deželnega odbora.

V seji deželnega zbora dne 10. februarja 1896. je prišel ta predmet na dnevni red. Kolikor nam je znano, protivili so se novemu občinskemu davku slovenski poslanci in so hoteli po vsakem načinu zaprečiti glasovanje o tem predmetu. Zato je iz previdnosti vladni zastopnik iztaknil v načrtu zakona nekatere formalne nedostatke; — dež. odbornik dr. Pajermanu je pritril in predlagal, naj se načrt zakona povrne deželnemu odboru, da ga pretrese še enkrat in poda v prihodnjem zasedanju svoje predloge.

Ko je bil tudi poročevalec dr. Venuti pristopil temu predlogu, sprejel ga je zbor soglasno.

Takratna razprava ni kazala nikakor, da bi šlo za Bog ve kako nujno stvar; sploh se ni o nujnosti prav nič govorilo.

Izpolnivi svojo nalogo, je deželni odbor popravil in dopolnil načrt zakona ter ga imel pripravljene za lani napovedano zasedanje. Glavna poprava je obstojala v določili, da ne bo smel davek na najemnine presegati 10% iznosa napovedane najemnine. — Ker se je bilo pa lansko zasedanje vsled znanih dogodkov izjalovilo, ni mogel priti ta predmet v razpravo.

Letos se je postavil naš občinski zastop na čisto novo stališče. Imamo neki zakon z dne 18. maja 1864. veljaven za mesto Gorico, po katerem so se oblasti, ki so jih podeljevali §§. 64, 68 in 69 posebnega statuta za občino Gorico okrožnemu zastopstvu, prenesle na deželni zbor.

L I S T E K.

Ivan Anisimič.

Ruski spisal D. V. Grigorovič, posnel Gregorič.

I.

Ivan Anisimič, ali na prosto Anisimič (kakor so ga imenovali prijateljski) je spadal še k onim delavnim kmetom stare dobe. Taki naglo izumirajo. Obrtni zavod in tvornice so zavzele prvo mesto pred kmetijstvom, stroji in novejša godala (inštrumenti) so zamenili oralo in balalajko (narodni glasbeni nastroj se strunami). S tem je izginil ob enem tudi značaj pravega starodavnega kmeta. V poslednjih letih se je bavil v mojem rojstnem kraju jedini Anisimič sé samim kmetijstvom*), in ni ga preplašila niti neugodna letina. Oral je, sejal, branal (vlačil brano) tudi tedaj, ko je bilo očito, da si zaslužijo ljudje v tvornicah mnogo gotovine. Tega pa ni delal Anisimič le iz zastarele navade ali po načrtu, ni si lomil glave, kaj bo dajalo večje dohodke: polje ali tvornica. Ni imel navade, da bi pozvedoval bodočnost dá, to se mu je zdelo še greh. »Vse je v božjih rokah« je govoril,

*) Sedanji ruski kmet dela pogostoma po zimi v tvornicah, a poleti na polju — torej združuje dvojno opravilo.

»Če bi deželnega zbora ne bilo skupaj«, določuje §. 2. tega zakona, »pa bi šlo za silno kako reč, zvršuje te oblasti deželni odbor«.

»Kadar biva to, kar veleva § 2., ima deželni odbor oblast, sklepe delati in predlagati jih v cesarsko potrdbo tudi v tistih primerljajih, v katerih bi po § 68. statuta za mesto Gorisko trebalo deželnega zakona«.

Ko je občinski zastop mesta Gorice ustanavljal svoj proračun za leto 1900., izkazal je seveda zopet precej primanjkljaja in da se ta deloma zagrne, naložil je zraven drugih doklad in davščin tudi eden odstotek na najemnine razven tistih pod 200 K, in poprijemši se zgoraj navedenih določil, prošil je, naj deželni odbor doseže tej davščini najvišjo potrdbo.

Deželni odbor pa je na podlagi občinskega proračuna potrdil oziroma v najvišjo potrdbo priporočil vse druge doklade in davščine, prošnjo zaradi najemninskega krajcarja pa je odklonil, češ, da on nima zakonodajne oblasti, in da se v tem slučaju ne da vporabljaliti § 3. zgoraj navedenega zakona.

Toda tržaško namestništvo je bolj skrbelo za svoje Benjamine nego deželni odbor sam; ono samo je namreč poseglo v to, da bi po takem izjemnem potu pomagalo mestu uvesti najemninski krajcar.

Pisalo je deželnemu odboru, da se ne strinja z njegovim mnenjem, marveč da ima dež. odbor oblast, kadar ni deželnega zbora skupaj in kadar gre za nujno stvar, sklepati, tudi, če treba deželnega zakona ter predložiti svoj sklep v dosego najvišje potrdbe.

Ko je na ta način prisijala luč v našo deželno hišo, zasvetilo se je tudi v glavah deželnim odbornikom, da so spoznali nujno potrebo najemninskega krajcarja. In na to je romal dotični predlog potom namestništva na Dunaj.

Med tem dopisovanjem sta pretekla skoro dva meseca — in doklade na vžitnino vina in mesa, pa davščine na pivo in na žganjine za Gorisko mesto do zdaj še niso zakonito potrjene.

Po okrožnici deželnega odbora z dne 8. julija 1896 št. 3281, katera je objavljena v tiskanem poročilu o delovanju deželnega odbora za l. 1896 ne smejo se doklade in davščine na vžitnino pobirati za dobo pred njih potrdbo. Torej bi moralo Gorisko mesto zgubiti vse

»z besedami in mislimi ne opraviš vselej«. — Ni se mogel ločiti od svojega polja, tako se mu je bilo prikupilo. Ni čudo! Privadil se ga je že tedaj, ko ga je nosila rajna mati seboj k žetvi ter ga vspavavala v gugalnici. To je bilo se ve že davno; kajli Anisimič se je bližal že osemdesetemu letu. —

Spominjam se dobro vsega njegovega preprostega delavnega življenja. V spomin mi prihajajo tudi najmanjše črtice njegovega značaja in še tako nepomenljivi dogodki iz njegovega življenja.

Njegova nenavadna prijaznost, pobožnost in odkritosrčnost so me vedno vezali do njega. Samo ene reči ni ljubil, namreč tvornice; ali vendar ni govoril o njih nasmehljivo, če je prišel govor na to. Še ga vidim, kako je sukaj sivo glavo ter govoril: »Najslabše opravilo je to, če se nič ne dela. S čimer koli se človek živi, v tem mora biti tudi kaj dobrega. Kar pa meni ne ugaja, to je to življenje v tvornicah, i to, ki ga preživljajo delavci po storjenem delu v krčmah. Res, da si zaslužijo denar; ali meni je ljubše žito; za to dobim vse. Kmetijstvo je glava vseh rokodelstev!«

Tako se je pohvalil, če je prišel govor na njegovo opravilo. Delaj, karkoli; ako

dohodke na občinski vžitnini za mesec januarja in februarja do tistega dne, ko se objavi cesarska potrdba dotičnih doklad in davščin, — kajti po obstoječih zakonitih določilih niso dolžni dotični obrtniki za ves ta čas plačati nobenih doklad in davščin.

Če bi bilo namestništvo o pravem času odposlalo Goriske občinske proračune na najvišje mesto, bi bila lahko, če ne drugače, brzojavnim potom še o pravem času došla cesarska sankcija, in doklade in davščine na vino, meso, pivo in žganjine bi se bile smele že od prvega januarja naprej na zakoniti podlagi pobirati od obrtnikov — če se morda pri vsem tem pobirajo, dela se proti postavi, proti odredbam finančnih oblastev, v nasprotju s pravno veljavnimi okrožnicami deželnega odbora in vse to zakaj? Ker se je namestništvu mudilo opozoriti deželni odbor, kateri je sam odklonil svojo kompetentnost, na to, da ima vendar le oblast, odobriti in predlagati najemninski krajcar v najvišjo potrdbo.

Dopisi.

Iz Štanjela na Krasu. Da so dobre ceste neprecenljive vrednosti, za to ni pač treba dokazov, o tem je prepričan vsakdo. O tem sta bila že kedaj prepričana naša dva kraška cestna odbora, komenski in sezanski, ki sta v zadnjih 25 letih povprečno dosti storila za zboljšanje naših cest. O tem se lahko prepriča vsak, ki je poznal pred 25 leti naše kraške ceste in si jih danes spet ogleda.

Sicer je pa še mnogo nedostatkov, ki bi se morali odpraviti — a to bi stalo premnogo denarja. Naši posestniki so pa tako obloženi z različnimi davščinami, da hudo stočejo pod njimi, saj morajo plačati samo šolskih doklad 120 % na vsak goldinar zemljiškega davka. Ni torej čudo, če morata tudi naša dva cestna odbora, v katerih sede sami posestniki, katerim so razmere dobro znane, opustiti marsikatero potrebno popravo pri cestah, samo za to, da se ne zvišajo cestne doklade, posebno pa z ozirom na skrajno slabe letine, ki tepejo vbolega Kraševca že nekaj let neprestano. Ali za odpravo najnujnejših nedostatkov bi morala cestna odbora vendar le skrbeti. Res je sicer, da so kraške ceste

delaš za gospodo, nisi sam svoj; pa tudi ne veš, kako ustrežeš in odgovoren moraš biti za vse. Koliko se ubija in trudi kdo, pa vendar ne zanje za to hvaležnosti. Pri kmetiji je vse drugače; sam za se delaš, sam sebi si odgovoren. Če si se trudil — prav ti je; če si lenuhari — prav, to le sebi pripiši«.

Anisimič je dokazoval z dejanjem, da ni hrepenel odveč po denarju. Ko si je kaj prihranil, dokupil je polja, ali pa je obrnil za domačo pohljino opravilo. Po vsem okraju so prebirali otroci pavlo v tvornicah in služili s tem za »sol«, kakor so govorili njih roditelji, ali njegov sin Savelj ni smel o tem niti ziniti. Njegovi dečki so bili doma, užili so otročja leta; in ko je bil starejši dosegel štirinajsto leto, hodil je za plugom kot stari in ni delal skaze na polju.

Mnogo let je bila letina na polju slaba, toda Anisimič se vendar ni zatekel v tvornice in v hiši ni bilo pomanjkanja. Držal se je trdno reda pri svojem gospodarstvu, živel preprosto in nikdar ni poznal nedostatka; dá, še mnogo denarja si je prihranil. Celo bogatejši gospodarji so prihajali k njemu, da bi si izposodili žito za setev. V takih slučajih pa je bil Anisimič »trd«, kakor se pravi. Potratni človek bi niti v zimi ne bil spravil »koščka ledu« iz njega.

skoraj izključno skladovne in da morajo skrbeti za nje po postavi okraji in občine. Ali kjer je promet velik in nimajo od takih cest dobička ta okraji in občine, marveč cela dežela in celo še sosedne dežele, tam treba, da priskočita cestnim odborom na pomoč tudi dežela in država. Posebno piče pomoči smo živeli mi Kraševci v tem pogledu od države, dočim so drugi okraji posebno v gorah vdobili v ta namen velike svote. Njim sicer tega ne zavidamo, ker smo prepričani, da so bile podeljene državne podpore potrebne, mislimo pa, da bi morala država nam nasproti v jednaki meri postopati.

Na skladovni cesti, ki veže celo vipavsko dolino in gorško okolico, in to baš blizu Štanjela, je nujno potrebno, da se izboljšata dve točki. To sta namreč »na ključce«, pod samo vasjo in pa »na melišči« — nad Lisjaki. Prepričani smo, da ne bode temu ugovarjal nikdo, ki se je kedaj vozil po tej cesti. Na prvi točki se je zgodilo že več nesreč in se še vedno ponavljajo. Odprava teh klancev je torej tako nujno potrebna, posebno pa v oči gled velikemu prometu na tej cesti, da se je sploh čuditi, da se ni to storilo že do zdaj. Stroški za to bi bili — to priznavamo — relativno ogromni in bi jih posebno v sedanjih ekonomično — kritičnih časih, nikakor ne mogel premagati komenski cestni odbor. Ali z ozirom na to, da promet na tej cesti ni le lokalnega — marveč splošnega pomena — morali bi priskočiti na pomoč tudi dežela in država. Mi pozivljemo zategadelj komenski cestni odbor, da se zgane v tem smislu, da poskrbi dotične načrte ter da se obrne do onih faktorjev, ki so v stanu priboriti za tako nujno potrebo državne in deželne podpore.

Vedno se slišijo tožbe: za druge okraje izposlovalo se je že toliko in toliko državne podpore za ceste, samo za Kraševce nič.

Po mojem mnenju imajo pa Kraševci na tem največ krivde sami. Kdor hoče dobiti, ta mora prositi. Kako hočete, da bodo poslanci vedeli za vse vaše potrebe, ako jih jim ne naznanite sami. Pozivljamo torej še jedenkrat komenski cestni odbor, da uvažuje te naše vrstice, stori potrebne korake, da se mu ne bode moglo očitati kasneje, da ni hotel storiti svoje dolžnosti.

Izpod Čavna, 13. februarja 1900. Tu se snujeta dve novi posojilnici, ena v Skriljah, druga v občini Kamnje. Nočem

ni posojeval komorkoli; ali če je posodil, tedaj pa ni zahteval ničesar za to. Obrtnija je cvetela v okolici, ali oderuhi so imeli vendar dobro žetev. Če je zadela kmeta nepričakovana nezgoda, izposodil si je denar, jemal na dolg sol in oves, in po nekem času je plačal še enkrat toliko. Obresti niso bile neznanja reč. Mnogi so ponujali staremu kmetu visoke obresti; pregovarjali so ga, da lahko obogati v kratkem času, ali Anisimič je bil hladen do vsega tega. Poslušal je kar tako, kakor bi se to njega niti ne tikalo, ali njegov odgovor je bil vedno enak:

»Denarja ne posodim, ali žito pa dam rad. Bog ne jemlje obrestij od nas; tudi nam se to ne spodobi«.

Anisimič je razumel dobro svoje gospodarstvo. In to, pa njegova postrežljivost je privajala ljudi k njemu. Hodili so od blizo in daleč prosit ga sveta. Če je hotel kupit kdo kravo ali upreženega konja, prišel je, da se je posvetoval z Anisimičem; in kar je rekel ta, je bilo sveto.

Če je hotel kdo hišo zidati, ali voziti drva iz gozda, ali prikupiti gospodarsko orodje, obračal se je vselej k izkušnemu kmetu. Kar je delal Anisimič, je delala vsa vas; če je sel na setev, so sejali vsi, če on

razpravljati vprašanja, sta li obe potrebni, ali bi morda ena zadostovala za namenjeni okoliš. O tem naj dotični snovatelji premišlujejo.

Jaz sem hotel le omeniti, da posojilnica v Skriljah si postavlja nekaj poseben, izreden namen. Pomagati hoče trgovstvu. Ljudstvo vedno bolj spoznava, da samo sebe uničuje, ko podpira narodne nasprotnike v Gorici in bogati svoje narodne zatiralce, samo pa hira. Ljudstvo si želi rešiti nenaravne zveze z narodnimi zatiralci. Vprašanje je le, bo li omenjena posojilnica kedaj prišla do take gmojne moči, da bo zadostovala postavljenemu namenu. Bo li mogla dajati sredstva, da bi se za njeni okoliš naročevalo potrebščine preko Gorice?

Ta poskus, ta narodna namera nam je vsekako nov pojav splošnega narodnega klika po veliki narodni zalogi v Gorici.

Ko bomo imeli narodno zalogo (jéstvin in kolonijalij v Gorici*), kakor imamo zdaj zalogo krojnega blaga, potem bodo male posojilnice na deželi izvrstna podpora naši gospodarski organizaciji in bodo pomogle reševati trde voze, ki nas v našo občutno škodo še večjejo na naše narodne nasprotnike.

Iz Krepljen.** — Naše „Bralno, vinogradsko in sadjarsko društvo“ je imelo zadnji dan minolega leta svoj občni zbor. Zborovanje je vodil predsednik gosp. Brundula. Iz računov za leto 1899. je razvidno, da je bilo dohodkov 850 gl. 41 nč. Tirati je še od udov 162 gl. 36 nč. Za daljno graditev vinograda je sklenil občni zbor, da bo moral vsak ud plačati še 1 gl. 40 nč. Zemljišča za vinograd — razun sadnih vrtoč — se je v minolem letu prekopalo 2500 kvadratnih metrov.

V novi odbor so bili izvoljeni gg.: Alojzij Brundula list. 22 predsednikom, Vinko Kompore podpredsednikom, Franc Metlak blagajnikom, Anton Tavčar tajnikom, Avgustin Orel odbornikom. Pregledovalci računov: Miha Brundula, Anton Žvab in Ivan Ravbar iz Vogelskega dola, župan občine Veliki Repen. V mirovni sodišče: Andrej Tavčar, Anton Tavčar, Janez Tavčar in Anton Gomizelj iz Krepljen ter Andrej Lah iz Dutovelj (kakor načelnik). Občni zbor se je zaključil z živio-klicem cesarju in okrajnemu glavarju v Sežani, dr. Laharnarju, ki gre društvu vedno na roko.

Po zborovanju je bil v okrašenih dvorani obedi. Posebno se je odlikoval z svojim govorom odličnjak Andrej Štok iz Dutovelj. Ganljivo je slikal življenje našega cesarja od nastopa vlade leta 1848. pa do današnjih dni. Vrla dutovljanska godba je igrala razne slovanske komade. Radost je bila splošna. K temu je pripomogla seveda tudi dobra kapljica iz kleti Andreja Tavčarja iz Krepljen. Udje so se razhajali še le pozno

*) O tem vprašanju spregovorimo v kratkem obširneje. — Ured.

**) Naproseni smo bili dne 4. jan., da pomatisnemo ta dopis iz „Edinosti“. Storišmo to drage volje, pripominimo le, da bi bil dopis zagledal luč sveta že pred mesecem, ako bi ga nam direktno doposlali. — Ured.

ni začel kositi, ni zganil nikdo kose, naj je bilo tudi po sv. Petru.

In zares nikdo ni znal bolje od njega, kdaj treba žeti in sejati, ali v kateri zemlji se obnese to ali ono žito.

Čez šestdeset let je preživel sredi polja in sprizajnil se je leto za letom bolj z njim.

V tej njegovi prijaznosti do polja je bilo nekaj posebnega.

Te tri, štiri njive, ki jih je oral njegov oče in ded, so bili pogoj njegovega življenja, na njih je visela blaginja vse njegove rodbine; vse svoje nadeje je stavil na nje in priporočal jih z gorečo molitvijo božjemu varstvu. Koliko skrbij je prestal, koliko nemira in radosti okusil, koliko potu je prelihl na njih v teku šestdesetih let!

Ali zdelo se je, da ga tudi polje „razume“; nastalo je med njima neko tajno sočutje (simpatija). „Glej, glej!“ rekel je nekaj starec, ko je pregledoval v letu svoje polje. „Kdo bi si mislil, da me prevari ta pšenička! Zrna sem bil posejal dosti; ni mi bilo žal; prav lepo ga zoral, ali klasje je vendar redko in stebila so slaba.“

„Glej, glej!“ Leto je minevalo, bližala se je žetev. In Anisimič je šel zopet na polje in gledal pšenico, ki ga je bila prevarila. Kako gosto je stala zdaj pred njim

zvečer, a so se popred spomnili naše družbe sv. Cirila in Metoda, nabravši 4 krone. Naj se le razvija dalje pod božjim blagoslovom to naše koristno društvo!

Politični razgled.

Državni zbor.

Kakor smo omenili že v zadnji številki našega lista, se sklicuje državni zbor na 22. t. m. Zdaj nastane vprašanje, bode li zamogel uspešno delovati? O spravnih konferencah pravijo listi, da nadaljujejo mirno ter da se je doseglo v njih v marsikaterih vprašanjih celo neko načelno sporazumljenje. Kaj pa še vse dosežejo ta posvetovanja v teku teh malih dnij, ki nas še ločijo od državnozbornega zasedanja, tega ne ve pač nihče. Mladočeska glasila pa zatrjujejo že danes, da ostanejo Čehi prej ko slej v najodločnejši opoziciji, ako se ne ugotovi njih zahtevi glede notranjega uradnega jezika pri državnih uradih. To conditio sine qua non — so stavili Čehi Claryjevemu ministru in danes doni na ušesa dr. vit. Koerberju jednaka pesem. — Znano je, da so se baš pred ministerskim svetom, v katerem je bilo sklenjeno sklicanje državnega zbora, nekateri nemški in češki prvaki posvetovali z ministerskim predsednikom vit. dr. Koerberjem. So se li v tem pogledu kaj sporazumeli, tega mi ne vemo. Tudi „Neue Fr. Presse“, ki se bavi s tem vprašanjem v svojem uvodnem članku od dne 13. t. m. nam ne ve nič povedati o tem. Toliko je pa gotovo, da je baš ta uvodni članek pisan jako resignirano ter da se Čehi niti glede svoje zahtev po notranjem uradnem jeziku ne napadajo tako strastno ter da se „N. fr. Presse“ v tem pogledu ne postavlja več na najodločnejše stališče, kakor je bila doslej nje navada. No, pa potrpiamo še nekaj dni — in jasno nam bo potem marsikaj. Zadostuje pri vsem tem le to, da se o nas Jugoslovanih, ki imamo toliko opravičenih teženj in zahtev, pri vseh kombinacijah čisto nič ne govori ter da se nas smatra še vedno nekako tako — kakor se smatra peto kolo pri vozu.

Istrski deželni zbor.

Poreški listič „L'Isria“, ki je ob enem glasilo istrskega deželnega odbora, poroča, da se snide istrski deželni zbor v drugi polovici meseca marta t. l.

Spodnje avstrijski deželni zbor.

Spodnje avstrijski deželni zbor je sklican na dan 20. t. m. k izvanrednemu zasedanju. Razpravljati bode namreč o prenaradni mestnega dunajskega statuta in pa o prenaradni volilnega reda za dunajsko mestno občino.

Deželni zbor Spodnje avstrijske je slične zakonske načrte že jedenkrat vsprejel, pa vlada jih ni predložila v cesarjevo sankcijo.

Deputacija delavcev državnih železnic pri ministru za železnice.

Te dni se je predstavila ministru za železnice dr. Wittek-u deputacija delavcev državnih železnic iz vseh kronovin. Ta deputacija je prosila ministra, da bi se železniškim delavcem zvišala dnina, skrajšal delavni čas itd. Minister je deputacijo vsprejel prijazno. Ker se je raznesla vest, da namerava uprava državnih železnic delavcem zelo zmanjšati dnino, je minister delavce pomiril v tem pogledu, reki jim, da se ni to nikdar nameravalo. Glede zvišanja dnine je pa rekel, da je to pač odvisno od gmojnega stanja, v katerem se nahajajo državne železnice. Delavci so vročili ministru memorandum, v katerem so bile navedene njih želje. —

v polnem klasju! Če se žito ni obneslo, oral je še bolj skrbno, in priložil kamen na brano. „Zdaj me pa ne prevariš! Ni je grdice (kepike) na polju in zemlja je kot prah. Lepa posteljica za žitno zrno.“

Te tri, štiri njive so bile ves njegov svet; v njem je živel z vsemi svojimi naklepi, z vso svojo dušo. Njegove misli niso begale dalje, nego je segalo njegovo oko. Ali v teh tesnih mejah se je bil naučil mnogo. Ali ni božja modrost uprav tako velika v stebli kakor v najkrasnejših prirodnih prikaznih? Staremu kmetu je zadostoval ta košček neba, ki se je vzdigovalo vsak dan nad njim, in ti vrhi, ti gaji (logi) okrog, da si je dobil one skušnje, ki bi modrost deželana. In ta skušnja je služila v korist njegove lastne rodbine in vseh, ki so poslušali njegov svet.

„Nu, kako Anisimič: ali bi ne bilo prav iti na polje?“ vprašal ga je sosed, ki je bil stopil pred vrata, da bi se ogrel? „Toplo postaja; iz zemlje se kar kadi.“

„Le še malo potrpi“, odvrnil je stari kmet. „Uprav sem bil na polju. List se še ni razvil na hrastih, zmrzal škodi ovsu. Počakaj še setvijo, da bode dobro list razvit kot zajetje uho; takrat je zemlja ogreta.“

(Dalje pride).

Pruski princ Henrik.

Te dni se je mudil, vračaje se iz daljnega azijskega izhoda, na Dunaju brat nemškega cesarja princ Henrik, ter je bil gost našega cesarja. Vsprejem njegov je bil jako slovesen. Nemški listi bi hoteli pripisovati temu obisku nekaj političen pomen. V resnici pa je prišel princ Henrik samo za to na Dunaj, da se zahvali našemu cesarju na imenovanju podadmiralom naše mornarice. —

Ruski učitelji in pariška razstava.

Ruski minister za uk in bogočastje je določil svoto 50.000 rubljev v ta namen, da si pojde 150 učiteljev iz znanstvenih ozirih ogledat pariško svetovno razstavo. Koliko dovolj pa avstrijska vlada v ta namen?

Vojska v Južni Afriki.

Na južno afriškem bojišču se vrše sedaj velike priprave za jedno ali morda celo za dve večji bitki. Na prvo se pripravlja generalissimus Roberts, jedino upanje angleškega naroda, kateremu se bo postavil v bran burski general Cronje, ki je v tem delu že ukrotil Methuena, na drugem se pa brzkone znova spoprimeta Joubert in Buller in sicer v južnem delu Natala.

Bitka v tem delu, ako sploh pride do nje in se Buri za sedaj ne zadovolje samo z okupacijo Ladysmitha, ne bo posebnega pomena, ker usoda Angležev na tem bojišču je že zapečaten. Veliko večje važnosti pa bo dogodek ob zahodnji meji. Ako Roberts premaga Bure pri Kimberleyu, mu je odprta najbližnja pot v Bloemfontein. Buri bi morali zastaviti vse svoje sile, da mu preprečijo prodiranje po večinoma negorati deželi. Ako bo pa imel mož jednako smolo, kakor vsi dosedanji angleški poveljniki, potem je angleška usoda tudi to dognana in vsak nov poskus brezpomemben in brezvspešen.

Buri so prepričani, da se jim tudi ta akcija posreči, ker bodo proti Robertsu postavili vso svojo razpoložljivo armado na zahodu kakor tudi z Natala.

Domače in razne vesti.

Imenovanje. — Avskultant dr. Ivan Silvestri je imenovan sodnim pristavom v Trzinu.

Plemstvo in duhovščina. — „Soča“ piše v štev. 14. med drugim:

„Volilci! Nikakor nočem vsiljevati svojega prepričanja, dovoljum si Vas le opomniti na javno tajnost, da sta bila plemstvo in duhovščina od pamtivekov sem v vseh zadevah solidarna, da sta se podpirala eden drugega ter skrbela zato, ker oba izsesavata ubogega kmeta od rojstva do smrti, da je isti ostal na najnižji stopinji omike, kraté mu najmanj pravice.“

Tako piše Gabršček-Tumovo glasilo. Temu steklinskemu izbruhu kratak odgovor. Vsakemu omikancu je pač znano, da je imelo plemstvo v srednjem veku in še kasneje mnogo predpravice, katere so posamezniki včasih tudi zlorabljali; dandanes pa so po zakonu vsi državljani enakopravni in tudi plemstvo tvori le del naroda kakor drugi stanov. Pomen in važnost narodnega plemstva pa vidimo posebno v sedanjih političnih borbah pri naših severnih bratih na Češkem. Tudi upliv našega malega naroda bi gotovo le rasel, ko bi mi Slovenci imeli razun naših narodnih plemičev, še nekoliko Schwarzenbergov in Lobkovicov! To menda uvidi vsakdo, razun brezvestnega hujšaka v „Soči“, ki trdi, da plemstvo tudi dandanes izsesava ubogega kmeta od rojstva do smrti.

Toda „Soča“ se ni zadovoljila z žaljenjem plemstva, žalila je tudi stan, ki si je stekel za razvoj in ohranitev slovenskega naroda neprecenljive zasluge; tudi o duhovskem stanu trdi, da izsesava ubogega kmeta od rojstva do smrti ter da je ta stan od pamtivekov sem skrbel za to, da je ostal kmet na najnižji stopinji omike. — Proti takemu pačenju zgodovine, proti takemu brezvestnemu blatenju in hujškanju stanov protestujemo najsvočaneje ter pozivljamo poštenjake vseh stanov, da skušajo z združenimi močmi zatrete kačjo zalego, ki je do zdaj svoj strup sikala le na posamezne osebe, ki je pa zdaj začela blatiti cele stanove in sicer tudi najuglednejše.

Lastnika „Soče“ sila grize, kadar zapišemo resnico, da so postali čitatelji njegovega šornala po novem letu jako, jako redki. To vidimo iz njegovih najvinih odgovorov. Zatrjuje vedno širokoustno, da je število naročnikov „Soče“ velikansko, da bi bilo pa vsekako nujno potrebno, da doseže število 2000. Vsem je znano, kako priljubljena je G. št. 2000, ravno tako pa tudi vsakdo vé, da se približa vsaj nekoliko istini, ako pri vseh enacijh G. računih zbrise zadnje ničlo.

Zdaj pa se je lisjak nekoliko udal ter zapisal v zadnji štev.: „Soči“ se je godilo slabo vsa leta, odkar je v Gab. rokah.“

Da pa to izpoved nekoliko osladi, pristavlja: „Vkljub vsem naporom „Goričanov“ pa ima „Soča“ še vedno nad 300 naročnikov več, nego jih je prevzel Gab. od Gregorčiča.“

Ker je lastnik „Soče“ znan kot slab računar, moramo ga zopet nekoliko popraviti. „Soča“ nikakor ne more imeti nad

300 naročnikov več, nego jih je prevzel G. od Gregorčiča, in to radi tega ne, ker ima sploh vseh naročnikov le krog 300, ako odštejemo število brezplačnih odjemalcev. Mi se sicer ne brigamo za njegove naročnike, ako pa meni G., da naše besede niso resnične, naj nam pa navede pravo število svojih odjemalcev, potem mu postrežemo natančneje!

Pišejo nam: V 11. št. „Gorice“ ste ponatisnili članek „Jasni se“, ki je izšel v tržaškemu „Novemu listu“. „Soča“ je seveda takoj porogovila ter priskočila na pomoč „Edinosti“.

V tork je pa tudi „Slovenski Narod“ ponatisnil notico tičočo se tržaških razmer iz dotičnega lista, z namenom pokazati, da v Trstu ni vse tako, kakor to slika domišljava „Edinosti“.

Radovedni smo, ali lastnik „Soče“ sedaj tudi po „Sl. N.“ udari! Zdi se nam, da tega ne stori, ker ima že britke skušnje s „Sl. N.“ in ga menda še zdaj skelé ušesa, katera mu je dotični list prav pošteno in po zaslugi zrahljal.

„Gorice“ in dr. Tuma. Mi smo pisali v zadnji številki našega lista, da dr. Tuma sicer ne poroča v deželnem odboru italijanski — da pa svoja poročila italijanskim odbornikom tolmači v italijanskem jeziku ter jih pojasnjuje. „Soča“ tega sicer ne veruje nam „lažnikom po pokliu“, pa tudi ne zanika in ne najde v tem, če bi bilo tudi res — nič hudega. Mi pa nismo hoteli drugega konstatirati nego — da se celo italijanski odborniki posmehujejo dr. Tumovi prijenljivosti, posebno pa, ker jim danes pojasnjuje v italijanskem jeziku, za kar ga niti ne prosijo — a tega ni storil takrat, ko so ga za to prosili. Značilno pa je, da postajajo ti kremen-„značaji“ v toliko prijenljivejši v jezikovnem oziru nasproti Italijanom, kolikor radikalnejši bi hoteli biti v tem pogledu nasproti grofu Coroniniju.

Mi mislimo, da morajo „Sočini“ čitatelji vendar že spoznavati, kam pes taco molí, ako niso v resnici „bornirani“. Glede sumničenja in pa stikanja po onem, ki nam je naznanil dr. Tumovo metamorfozo, povemo pa kar naravnost, da smo ji izvedeli in sicer posredoma iz ust italijanskih odbornikov in da nam noben Cabej ničesar ni povedal o tem. Sploh pa „Soča“ ne more stvarno odgovarjati, zato po vohunski stika za pisce! ...

„Hudičeva nevesta“ je naš list nekemu „Sočanskemu“ tepcu, ki je prostituiral ubogi papir ter nagromadil nanj kopico impertinentnih lažij pod naslovom: „Čemu so potrebovali „Gorice“.“

Vsakdo je že lahko uvidel, da bi „Soča“ že davnej zaspala, ko ne bi bilo razpora na Goriškem. Lastnik „Soče“ ni v stanu napisati več dveh pametnih stavkov, in če se ga ne bi dr. Tuma tu in tam usmilil z svojo „organizacijo“, bi morala že zdavnej „erkniti ta šmentana „Soča“, kakor se imenitno izraža sam njen lastnik.

Mi se z „Sočo“ ne bomo dosti več pečali, ker vemo, da kar je nam belo je nji črno in narobe.

Popravek. Z ozirom na notico objavljeno v št. 10. vašega cenjenega lista: „Zakaj so Brkini glasovali proti grofu Coroniniju?“ prosim, da sprejmete sledeči popravek:

„Ni res, da sem jaz pri Brkinih delal na to, da ne vole grofa Coroninija. Jaz sem naopak vedno priporočal spravo, ker smatram osebni prepir za največjo nesrečo našega itak od vseh strani napadanega slovenskega Goriškega. Z odličnim spoštovanjem

Anton Muha,

velepos. in dež. poslanec.

Lokov, 12. februarja 1900.

(Mi jemljemo Vaš popravek na znanje in si mislimo svoje. Z ozirom pa na Vašo poslanico, objavljeno v drugih listih, Vas zagotavljam, da se ponasamo vsaj z jednako miroljubnostjo, kakor Vi in da bomo srečni, kadar bo zopet mir med nami. Sicer pa veste sami prav dobro, kje je vir nemira, saj ste z drugimi tovariši vred lastnoročno obsodili provzročitelja.)

„Il Friuli Orientale“ je priobčil v svoji številki od torška članek, ki popolnoma opravičuje naredbo tukajšnjega magistrata, nanašajočo se na slučaj stekline, ki se je dognal te dni pri nekem psu v Trstu. Trst in Gorica sta v resnici tako blizu, da se ta strašna bolezen prav lahko zanese iz Trsta v Gorico. Prva znamenja te bolezni so se pokazala v zgoraj navedenem članku lista „Il Friuli Orientale“ in dolžnost našega magistrata je, da preišče uredništvo omenjenega lista, ter da zatre nevarno bolezen že koj v kali.

Mi obžalujemo srčno nesrečnega pisca zgoraj navedenega članka. Revček grize okolo sebe tako neusmiljeno, tako slepo, da se človeku kar smili. Res huda mora biti ta bolezen politična steklina.

No, pa morebiti, da je spravilo zelenčka v slabo voljo kaj drugega. Ako zaloti človeka, posebno pa še mladega po vrhu — v nedeljo slabo vreme in prazen žep, a to v pustnem času, potem je to pač trdo.

Taka se je najbrže godila mlademu sotrudniku našega laškega kolega pretečeno nedeljo. Sedel je najbrže — doma v svojem obupnem stanju — a pod oknom je

mogoče veselo zaukal kak slovenski fant; to je zelenčka tako razburilo, da je vzela vesno roko pero in se začel z njim znati nad goriškimi Slovenci nad to „turba famelica di pezzenti“, lačno smrdljivo druhaljo, kakor nas on imenuje na način, ki je najbrže ugajal celo državnemu pravniku.

Očeti so v tem članku vsi Slovenci, ki stanujejo v Gorici od kardinala do zadnjega kaplana, od sodnega svetovaleca pa do uradnega sluga — vsi do zadnjega in še županom in učiteljem na deželi ne prizaneša ta golazen. Vsi so prišli v Gorico lačni, umazani — vse so Italijani nasitili, oblekli — in ta nesramna „smrdljiva“ druhal bi hotela v Gorici gospodovati razobešati „ruske zastave“ in kruliti slovenske pesmi se svojimi hripavimi glasovi. In ti pritepeni trgovci slovenski naj bi še delali Italijanom, temu izvoljenemu ljudstvu, konkurenco. A no per dio! Basta, basta in basta, tako vpije revče, bije z nogami ob tla in z rokami po mizi. Proč z njim, proč s to zalego. Italijani se morajo organizirati. Zatreči morajo gada, ki so ga doslej tako velikodušno redili na prsih, ki jim pa v znak hvaležnosti zadaja od dne do dne toliko strupa, da bi gotovo onemogli, ako se ne vzdržajo ter složno ne nastopijo proti njim.

Proč s slovenskimi deklami, proč s slovenskimi hlapci, proč s slovenskimi drvarji, proč z vsem, kar prihaja od Slovencev! No proč s slovenskim denarjem — tega vendar ne pravi! Če je na to pozabil, popolnjemo ga mi in akceptiramo vse te litanije.

Torej noben Slovenec ne sme — več iti v italijansko hišo in v italijansko prodajalnico in noben Italijan ne v slovensko hišo in v slovensko prodajalnico. Gospoda Italijani, mi Slovenci akceptiramo te pogoje ter podpišemo tako pogodbo z obema rokama! Poskusite in videli bomo, kdo bo dlje vstrajal, če hočete pospešiti vaš pad poskusite! No pa saj je zdaj vendar pustni čas, za kaj bi tudi „Il Friuli Orientale“ ne občutil njegovega vpliva?! Pa saj je bil njegov članek le „un'idea“.

Ugodno rešen utok glede učiteljskih petletin. Objavili smo že, da je utok, katerega je podal g. I. Križman, nadučitelj v Dornbergu, ugodno rešen. Ministerstvo za bogocastje in uk je vsled tega utoka razveljavilo c. kr. deželnega šolskega sveta odlok, s katerim se je omenjenemu gospodu odrekala pravica do druge petletine ter določilo, da ima dobivati to doklado od dneva, ko preteče službeno desetletje po prebitem izpitu učiteljske sposobnosti, ako se vjemajo druge zakonite zahteve.

V § 12. zakona z dne 15. oktobra 1896. dež. zak. br. 30, je namreč izključena uzvratna moč novih zakonitih določb, edino le v kolikor se tičejo že priznanih petletin.

Ako bi se pa tolmučil navedeni paragraf v nasprotnem smislu, bi ne imel § 5. istega zakona, s katerim se je nameravalo v nasprotju k določbam zakona z dne 10. marca 1870. dež. zak. br. 18 poboljšati učiteljskemu oseboju gmočno stanje, nikakega vpliva na gmočno stanje tistih učiteljskih oseb, ki so živale starostne doklade že pred uveljavljenjem prvega zakona.

Temu dostavljamo še, da je bil že pred tem podan parkrat utok v isti zadevi, da pa ni imel uspeha.

Za učitelje. V šolskem okraju goriške okolice se razpisuje stalno nameščenje po eno mesto učitelja III. plačne vrste na ljudskih šolah v Renčah, Rihembergu in Podgori. S temi službami spojeni prejemki so ustanovljeni v deželnem zakonu z dne 15. vinotoka 1896. Prosilci za katero teh mest naj vložijo svoje pravilno opremljene prošnje v teku šestih tednov po tretjem razglasu tega-le natečaja v uradnem listu pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Kap je zadela, kakor nam poročajo iz Prvačine, v nedeljo dne 11. t. m. č. g. prvaškega župnika Josipa Poljšaka in sicer koncem njegove sv. maše. Padel je pred altarjem na tla, na kar so ljudje hitro pristopili in ga odnesli v žagrad, mu ondi slekli mašna oblačila ter ga potem prenesli v njegov stan, kjer mu je bila naglo zdravniška pomoč. Njegovo stanje se je že nekoliko zboljšalo. Priporoča se v molitev.

Umrl je v soboto ter je bil pokopan v pondeljek več, gosp. Karol Zurman, župnik in dekan v Korminu.

Osebnih dohodarin je minolo leto država prejela 21,779,219 gld. to je 3-8 milijonov več ko v prejšnjem letu.

Goriška ljudska posojilnica je imela prometa meseca januv. 1900 K 233,751-71. V celem letu 1899 K 2,824,472-06.

Trgovsko-obrtna zadruga je imela prometa meseca januv. 1900 K 151,573-82. Število deležev je naraslo v tem mesecu od 2790 na 2886.

Za gospodarje psov. Ker se je pojavila pri nekem psu v Trstu steklina in je vsled živahne komunikacije med Trstom in Gorico nevarnost, da bi se ne zanesla ta nevarna pasja bolezen tudi mej goriške pse — vreduje tukajšnji magistrat tako-le: Vsi psi morajo biti 40 dni preskrbljeni s torbo; psi, ki bi se sicer vodili na vrvi, pa bi ne imeli torbe, se bodo vjeli in ubili v 48 urah; kdor bi hotel rešiti takega psa, stori

to lahko v teku teh 48 ur, a prej ga mora preiskati mestni živinozdravnik ter konstatirati, da je popolno zdrav. Dotičnik bo moral seveda plačati določeno pristojbino. Psov se ne sme jemati v tramvaje ali pa v omnibuse, a isto tako tudi ne v javne lokale. Lastnik psa, ki opazi pri njem kaka sumljiva znamenja zgoraj omenjene bolezni, mora to nemudoma javiti oblasti. Proti ravnanjem proti tej odredbi postopalo se bode z vso postavno strogostjo.

Odbor „Slovenske Čitalnice“ v Gorici naznanjuje p. t. občinstvu, da odda v podnaročno naslednje časopise: „Soča“, „Primorec“, „Narod“, „Slovenec“, „Slovenski list“, „Brivec“, „Slav. Echo“, „Vaterland“ in „L'eco del Litorale“. Kdor želi prevzeti kak časnik v podnaročno, naj to v 14 dneh prijavi odboru, a mora ob enem ponuditi najmanj eno četrtinko prvotne naročnine.

Upljvi slabega vremena na zdravje se je pokazal letos na Goriškem. Od novega leta sem je umrlo samo v Gorici 112 ljudi, ker je izvenredno visoko število. Pa tudi v okolici bolega posebno deca, tako, da je več šol zaprlih radi bolezni šolskih otrok.

Shod proti vinski klavzuli. Furlanški državni poslanci je sklical pr teči o nedeljo v Gradišču shod, ki se je bavil z odpravo vinske klavzule. Izvolil se je na tem shodu odsek, ki naj sestavi peticojo v tem smislu, katera naj se odpošlje vladi in državnemu zboru.

Izgubljen pes. Na Pulverskem blizu Št. Petra so našli lovskega psa, jako lepe tigraste barve. Lastnik psa naj se zgasi pri g. B. a s u na Saksidu, pošta Dornberg.

Iz Vojskega nam pišejo, da imajo letos prav nenavadno hudo zimo. Do Božiča je bilo zapadlo do pol drug meter snega, katerega je pa kmalu dež skopnel. Zdaj pa je sneg vnovič zapadel tako močno, da ga je čez dva metra. Ubogi ljudje se ne morejo nikamor ganiti in težko pričakujejo, da se obrne na bolje.

Ministerstvo Körberjevo in volitve v Trstu. „Information“ pravi, da je odredba vlade, ki je mestnemu svetu prepustila odločanje o utokih v reklamacijskem postopanju, na videz sicer malenkostna, v resnici pa je velike važnosti. — Občinski svet tržaški — pravi — je že davno znan in proslul po svoji pristranosti nasproti Slovincem. Od tega zbora ni pričakovati, da bi skrbel za čiste volitve, ki naj bi bil pravi izraz javnega mnenja. Pa tudi vlade so bile vsikdar na italijanski strani. Tembolj je bilo pričakovati od ministerstva Körberjevega, v katerem sta vendar dva ministra-rojaka Slovana, da zakaže namestništvu, naj enkrat skrbi za to, da se bo v Trstu enkrat merilo z jednako mero. V tej odredbi namestništva vidijo prvi Slovincem sovražni korak novega ministerstva, in sklepajo iz tega, da tudi pod gospodom Körberjem na upravnih oblastih v južnih pokrajinah monarhije ostane stari Slovanom sovražni kurz. Trebalo bo mnogo časa in jako razločnih dokazov simpatij za Slovence, da se zopet vzpostavi zaupanje do novega ministerstva. „Ed.“

Državna podpora pomožnim uradnikom. Čudno se je zdelo, da se ni razdelila letos med pomožne uradnike navadna državna podpora. Poluradna „Wiener-Abendpost“ pa je izvedela na pristojnem mestu, da se bo letos razdelila ta podpora za vsako stroko na posebnem ključu. Dotična dela, da bodo dokončana že v nekaj tednih in potem da se bo omenjena podpora izplačala brez odlašanja.

Pravico javnosti je podelilo ministerstvo za uk in bogocastje italijanskemu realnemu gimnaziju v Pazinu, isto tako pravico reciprocitete v smislu § 14. postave z dne 19. decembra 1898.

Tisočera slovenska predstava v Ljubljani. Dne 13. t. m. so obhajali v deželnem gledališču v Ljubljani proslavo 1000. slovenske predstave. Predstavljali so pri tej priliki „Županova Micika“, najstarejšo slov. igro, nadalje so igrali odlomek iz „Jamske Ivanke“ in izvorno opero „Stara pesem“.

„Tugomer“ še jedenkrat prepovedan. Ker je deželna vlada krajska prepovedala javno predstavo Jurčičevega „Tugomera“, hotelo se je „Tugomera“ predstavljati samo pred povabljenim občinstvom. — A tudi tako predstavo je vlada prepovedala.

Občinske volitve v Žminju v Istriji. Ker je vsled protesta s strani laške stranke vlada ovrгла občinske volitve, so se vršile te dni nove volitve a tudi na teh so zmagali Hrvatje z ogromno večino.

„Naša straža“ išče spretnega poslovodjo za trgovino z jestvinami. Plača 30 gld. na mesec in vse prosto. — Priporoča spretnega pisarja za kako mesto izven Trsta. Dotični je nedavno dopolnil 14-mesečno ječo radi izgredev proti Lahom o priliki cesaričine smrti. Zna dobro slovenski, hrvatski, laški. Nemški zna srednje. Dopravil je peto realko v Trstu. — Na razpolago ima dobrega pasarskega pomočnika. Načelnništvo „Naše straže v Ljubljani.“

Novo slovensko društvo na Dunaju. Dunajski Slovenci so si ustanovili s pomočjo slovenskih akademikov, podporno in izo-

brazevalno društvo „Zvezda“. Predsednik društvu je akademični podobar g. Al. Repič.

Blaž Ravnik pomiloščen. — V soboto zvečer se je naznanilo na smrt obsojenemu morilecu Žvana Blažu Ravniku, bivšemu gostilničarju v Ljubljani, da je pomiloščen, in da je obsodba spremenjena v dosmrtno ječo. 9. oktobra vsakega leta se mu poostri kazni s temnico, postom in trdim ležiščem. Pomiloščen je bil Ravnik že 3. t. m., t. j. na dan svojega godu, a obvešččen je bil šele minolo soboto. Ravnik je bil jako žalosten in potr, ko je izvedel svojo usodo. Rekel je, da je upal, da dobi le 20 let.

Zakonita ureditev deloposredovanja v Avstriji. Dlje časa je že na dnevnem redu aktualnih socialno političnih vprašanj vprašanje, kako se naj vse deloposredovanje v Avstriji zakonitim potom uredi. Namerava se namreč [na jedni strani odpraviti mnogobrojne nedostatke, kateri se nahajajo pri privatnih deloposredovalnicah, na drugi strani pa vsvariti podlago za organizacijo javnega deloposredovanja. V delavskem svetu se je bil sestavil poseben odbor, ki se je posvetoval o načrtu zakona o deloposredovanju in je predložil posebno poročilo. Po tem poročilu ima država nalogo urediti deloposredovanje in se pri tem posluževati občin potom izročnega delokroga. Najglavnejše vprašanje, kako se naj pokrijejo stroški takega občnega državnega deloposredovanja, je v poročilu nereseno in se bode o tem sklepalo šele v plenumu delavskega sveta, posebno, ker se še ne ve, kolikošen kredit hoče vlada v svrhu občnega deloposredovanja predlagati. Ako se bode ta načrt zakona uzakonil, bode Avstrija v tem oziru prekoračila druge države. —

Družbi sv. Cirila in Metoda so poslali meseca januarja t. l. prispevkov p. n. gospoda in društva: Fr. Rudolf v Črnem vrhu iz nabiralnika 8-08 K, kaplan Iv. Košir v Tolminu 3— K, presv. g. knezoškof dr. A. Jeglič 100— K, uredništvo „Slovenca“ 41— K, prva dol. posojilnica v Metliki 20— K, kaplan M. Škrjanec v Zagorju 5— K, podruž. v Vipavi 28-20 K, Roza Mikl v Ormožu 4-10 K, A. Mežan na lgu iz nabiralnika 2— K, moška podruž. v Mariboru 256— K (imena darovalcev gl. „Slov. Gosp.“ št. 3 t. l.), čitalnica v Ptuj novoletnico 22— K, moška podruž. v Ajdovščini 55— K, podruž. v Ljutomeru novoletnico 60— K, uredništvo „Slovenca“ 206-20 K, kaplan M. Eferl na Rečici (Štaj.) 2— K, živinozdravnik Fr. Majdič v Logatcu 10— K, moška podruž. v Kamniku 240— K, podruž. v Ljutomeru 10— K, ženska podruž. v Kobaridu 66-34 K, žup. Iv. Podboj v Planini iz nabiralnika v Strniševu gostilni 4-86 K, ženska podruž. v Dornbergu 9— K, ženska podruž. v Sežani 124— K, g. Bernotova v Vipavi zbirko 16-40 K, žup. Ljud. Jenko pri sv. Duhu 5— K, dr. M. Laginja v Pulju volilo 4 kur. Jos. Megliča 100— K, posojilnica v Mozirju 50— K, nadučitelj A. Gnus iz nabiralnika F. Pekljarja na Dolu (Štaj.) 8— K, posojilnica v Makolah (Štaj.) 20— K, posojilnica na Dolu (Štaj.) 10— K, moška podruž. v Kobaridu 60— K, podruž. za breški okraj (Štaj.) 337— K, tvrdka A. & E. Škaberne od platna 200— K, N. N. v Begunjah pri Cerknici 20— K, bralno društvo v Dolu ob Savi 20— K.

Vrniško pivo. — Pivovarna P. Fröhlich na Vrhniki je bila pred kratkem odlikovana na razstavah v Rimu in Bruselju za svoje izdelke z častno diplomom in zlato svetinjno.

Morilec iz verske blaznosti. O strašnem zločinu, ki se je pripetil v vasi Aforst v belgijskem okraju Gelderland, se poroča sedaj uprav neverjetne posameznosti. Neka vrsta protestantov je imela ondi vsak teden sestanke. V petek zvečer so se sešli v hiši kmeta Scherfa v Appelternu. Prisotnim je prišla nakrat misel, da je v hiši hudič ter da prebiva v telesu hlapca J. Brinkmanna, ki je že spal. Scherf je hlapca zbudil, ter ga je peljal neoblecenega med udeležence tega ponočnega sestanka. Scherf je hotel izganjati iz hlapca hudiča ter ga je udaril s trobilom tako po glavi, da je omedlel. Nato so planili vsi, moški in ženske, na žrtvo, ga bili s palicami in stoli tako dolgo, da je izdihnil. Potem so skakali po njem ter mu polomili vse kosti. Vsa soba je bila krvava in vse pohištvo razbito. Potem so peli vdeleženci psalme ter proslavljali Scherfa kot premagovalca hudiča. Scherf, star šele 27 let, si domišlja, da je nov Mesija. Vse vdeležence so zaprlj v blaznico.

Strašna operacija. V Ameriki živi nek bivši mornar Taylor — s polovico svojega telesa. Taylor je trpel prej enkrat bolečino na levi roki, vsled katere so ga zdravniki morali operirati. Opazili pa so, da ima moze raka v kosteh in so mu svetovali, naj ostane še v bolnišnici. Kmalu za tem mu je vsa leva-roka s pleči vred otekla in otekali je jel ves gorenji život. Zdravniki so Tayloru stvar pojasnili in rekli, ako se ne da korenito operirati, bo moral kmalo umreti, ker je njegova bolezen ena najstrašnejših, kar se jih nahaja. Pa tudi pod operacijo bi utegnili umreti, radi tega naj bode na vse pripravljen.

Taylor, spoznavši zdaj svoj žalostni položaj, je dovolil v operacijo, naj se zgodi kar hoče.

Nato so ga pripravljali dva dni na usodepolno delo, in ga krepčali, da bi operacijo mogel prestati. Čez dva dni je prišlo več kirurgov in začeli so ga mesariti. Več ko dve uri so rezali na njem; najprej so mu odrezali roko in izrezali pleče, potem vratno kost in rebra. Ko je bil ves narazen, so ga pustili 24 ur počivati ter ga umetnim načinom hranili in krepčali. Ko pa se je probudil, je bil tako lačen, da je vse pojedel, kar so mu prinesli. Čez kake 14 dni je Taylor že mogel sedeti na postelji in redno uživati jedi. V par mesecih pa je bil iz nevarnosti in zdaj ima službo v bolnici, kjer ima edino opravilo, da odpira kljuko od dvigače, ki prinaša bolnike iz pritličja v gorenja nadstropja; v prôstih urah pa se lepo sprehaja po ulicah in parkih ter ga pije v krčmi in pripoveduje vsakemu, ki ga poslušati hoče, o svoji strašni operaciji. — Hm, hm! Ta je ameriška!

Najboljša reklama. Nekemu ameriškem listu se je kaj slabo godilo, naročniki se ga niso hoteli oprjeti in se ga niso hoteli, edino za to, ker se je list v enomer lagal. To je lastnika lista tako razjezilo, da je sklenil napeti drugo struno. Začel je namreč polemizovati z drugimi listi na levo in desno, nikogar ni pustil pri miru na vsakem je našel napak, kakoršnih je bil najbolj poln on sam. Seveda so mu listi odgovarjali in mu vračali perlidije. Toda kaj se je on zmenil za to, saj je dosegel svoj cilj: prej pozabljeno revše so ga začeli imenovati v javnosti in marsikdo, ki ga prej ni poznal, se je naročil nanj in tako je vzpeval. To je bila najboljša reklama. Právijo, da to ameriško reklamo radi posnemajo tudi izvesni — slovenski časniki?

Lopov v policijski uniformi. V Messini so potegnili v luknjo policijskega maršala Cavallara. Vse je še pred dnevi hvalilo njegovo vestnost, sedaj sedi pa ob vodi in kruhu, ker je nakrat prišlo na dan, da je bil zvest pristaš laških brigantov, katere je ščitil, ako so mu dajali — procentov. Tako si je pridobil v Kalabriji lep dom. Varnostne razmere v „kulturni“ Italiji so res prekrasne!

Umorjeni vladarji 19. stoletja. Šestnajst vladarjev in ena vladarica je bilo umorjenih v minulem 19. stoletju. Prva žrtev morilčeve roke je bil car Pavel I. Rusije, ki je bil umorjen v noči pred 23. marcem 1801. po zaroti, katere vodja je bil prof. Peter von der Pahlen (toraj German!) v Mihajlovski palači v Petrogradu; zadrgnili so mu vrat z njegovo lastno ovratnico.

Druga žrtev je bil sultan Selim III.; njega je dal zadaviti Mustafa IV., ko je nastopil vlado, v ječi, — kamor ga je dal pahniti.

Tretji je bil grof Kapodistrias, predsednik grške države. Vladal je samo tri leta ter je bil umorjen 9. oktobra 1831. v Napulji; v trenutku ko je prestopil prag cerkve sv. Spiridijona, prebodla sta mu prsi z mnogimi sunki knez Konstantin in Jurij Mauroimhalis.

Vojvoda Karol Parmanski je bil zaboden meseca junija 1854 po priprostem delavcu, bil je trinog.

Peta žrtev je bil prvi knez Črnogore Danilo I., pal je leta 1860 kakor žrtev krvnega maščevanja. Ker je Danilo pustil ustreliti nekega kmeta radi krvnega maščevanja, ustrelil ga je sin ustreljenega naščevan pa svoji materi v Kotoju.

Šesta žrtev je bil šestnajsti predsednik Združenih držav severne Amerike, Abraham Lincoln. V gledališču ga je med predstavo ustrelil iz odra ven igralec Wilkes Booth 14. aprila 1865. — Tri leta pozneje 1868 je padel knez Mihael Obrenovič v parku Topčider pri Belemgradu. — Leta 1870 je bil ustreljen predsednik države Haiti, Salnave. — 1875 leta je bil umorjen predsednik v Ecuadorju, dr. Garcia Moreno. — Leta 1876 dne 4. junija je bil umorjen 32. turški sultan Abdul-Aziz-Kan, 30. maja je bil prisiljen odmakniti se svojemu nečaku Mehemed Muradu. Bil je umorjen v ječi. — Leta 1881 2. julija je ustrelil nek postopač Quitrau predsednika Združenih držav severne Amerike, Garfielda tako nevarno v prsa, da predsednik sicer ni takoj umrl, a je po groznih bolečinah umrl isto leto meseca 18. septembra.

Dne 13. marca 1881 se je vračal car Aleksander II. Rusije od neke vojaške parade; med potom so vrgli nihilisti orsinijeve bombe pod njegove sani, ki so ga tako ranile, da je v malo minutah izkrvavel. Dne 7. julija 1890 leta je bil umorjen predsednik Merendez republike San Salvador in zvečer leta 1894 je zabodel v Lyonú italijanski anarhist Caserio francozkega predsednika Sadi Carnota. — Italijanski anarhist Luccheni pa je zabodel dne 10. septembra 1898 v Zencvi v Švici cesarico Elizabeto avstrijsko. Koncem lanskega leta je bil še umorjen predsednik neke ameriške države.

Tako je bilo umorjenih to stoletje: 9 predsednikov, 2 cesarja, 2 kneza, 2 sultana, 1 šah in 1 cesarica.

Konji za Afriko. Reska tvrdka F. Padoani je sklenila pogodbo glede prevoza

konj v Južno Afriko, ki so kupljeni za angleško vojsko in te dni pridejo iz Mažarske. Te dni pride na Reko prvi transport 800 konj. No, kje pa bodo Mažari jezdili, ako vse konje prodajo v Afriko.

Dediči se iščejo za zapuščino v Brnu umrle Julije Hoffmann, ki znaša okoli 100.000 K. Pkojnica je bila hči Antona Hoffmanna in Magdalene Hoffmann, ki je bila hči Simona Martzona (Merčun?), ljubljanskega meščana. Do sedaj so se oglasili le dediči od očetove strani.

Na plesu ustreljena. Iz Kiela brezjavljajo: V takozvanih „Reichshallensäle“ je priredilo ondoto nemško pevsko društvo sijajen bal. Ko je bil ples v najlepšem teku, je počil strel in smrtnozadeta se je zgrudila hči ječarskega nadzornika Streicha. Skozi okno jo je ustrelil neki zaljubljenec, katerega dekle ni maralo. V beli plesni obleki je sredi plesišča izdihnila ustreljena gospica. Ples se seveda ni nadaljeval.

Solnčarica. Iz Buenes Ayresa brezjavljajo, da se je pripetilo ondi vsled strašne vročine okoli 100 slučajev solnčarice. Ondi imajo nečuvno vročino, kakoršne še ne pomnijo.

Književnost.

„Slovenka“, glasilo slovenskega ženstva ima v 1. zvezku sledečo vsebino: Anton Medved: Obgovorjan, pesem. Danica: „Svobodna ljubezen in zakon“. Dragotin Lončar: G. a. El. Gnauck-Kühnova o ženskem vprašanju. E. Gangl: Moje rože, pesmi. Zofka Kveder: „Studentke“. Ivanka: „Prepozno“. A. Zavadil: „Album čeških žen — Franciška Stránečkà“. Zofka Kveder: „O tem in onem“. Ivanka: „Nekoliko o poselskem vprašanju“. Aleksandrov: „Za stari čas“, pesem. Listek. Pró domo.

Program „Slovenke“ je: vzgoja slovenskega oziroma jugoslovanskega ženstva. Slovensko ženstvo naj postane zavedno, in sicer zavedno svoje vzvišene naloge ne le kot mati, soproga in gospodinja marveč kot ud naroda in ud vse družbe. „Slovenka“ ni namenjena mladini, marveč zrelemu in razsodnemu občinstvu. „Slovenka“ izhaja mesečno enkrat v Trstu ter stane celoletno 6 kron.

„Narodna tiskarna“

GORICI,

ulica Vetturini št. 9.

je preskrbljena s povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem. Izdeluje vsa dela v najkrajšem času po tako nizkih cenah, da se ne boji konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v vseh oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„GORICO“, ki izhaja dvakrat na teden ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 kron.

„NAROD“, ki izhaja vsako drugo soboto ter velja celoletno 1 krono in 60 vinarjev, polletno pa 80 vinarjev.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

S. Rožanc & A. Krusič,

krojaška mojstra,

priporočata se slav. občinstvu v mestu in na deželi za izdelovanje

vsakovrstne obleke

za vsaki star.

V zalogi imata različno blago iz prvih tvornic.

Za točno postrežbo jamčita.

Gorica, vrtna ulica št. 8.

V Pečenkovi hiši, poleg ljudskega vrta.

Anton Kuštrin

v gosposki ulici 23.

(v hiši gospoda dr. Lisjaka.)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino raznih potrebščin n. pr.: kavo; Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portoriko in druge - Olja: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko - Petrolij v zaboju - Sladkor razne vrste - Moko številko 0, 1, 2, 4, 5. - Več vrst čajja - Meljsvoče prve in druge vrste, namoč po 1/2 kila in od 1 funta.

Razpošilja blago na vse kraje. - Cena zrimerna. - Postrežba točna.

Usojam si cenj. p. n. občinstvu v mestu in na deželi uljudno naznaniti, da sem odprl v lastni hiši (po starem imenovanu) **gostilno**

„Pri Grgarki“,

ulica sv. Antona št. 3.

Točim izvrstna briska in druga domača vina, imam domačo kuhinjo, držim postelje za prenočišča po jako nizki ceni. S prošnjo za blagohotno naklonjenost se prijazno priporočam za obilen obisk udani

Ivan Mizerit

(sin ranjke Grgarke.)

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski, brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Sent.) Ciril - Metodovo kavo in Ciril - Metodovo mlo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovec v Semeniški ulici hiš. št. 1. v lastni hiši kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Naznanilo.

Podpisani si dovoljujem naznanjati gg. gostilničarjem, odjemalcem piva ter sl. občinstvu sploh, da otvorim z dnem 1. marcem t. l. dve podružni zalogi piva in sicer:

v Gorici na Kornu konec ulice Ascoli št. 25

(v hiši gostilničarja Čiuffarina)

pod vodstvom g. Ferdinanda Žagar-ja

in

na „Goričici“ pri Rebku,

pod vodstvom gos. Franca Furlana, gostilničarja in posestnika.

Upajoč, da s tem ustrezem čast. gg. odjemalcem iz hribov in gorjenj vipavske doline, ter z ozirom, da vsled povečanja in prenovljenja vrhniške pivovarne. (ista izdeluje povsem izborno in dobro pivo, za kar je bila tvrdka v teku tega meseca odlikovana s častno diplomu in zlato svetinjjo na rimski in bruseljski razstavi) se za obilna naročila toplo priporočam

Josip Rovani,

glavni zastopnik in zalagatelj prve kranjske eksportne pivovarne na par T. Fröhlich — Vrhnika.

Gorica, Rabatišče št. 18.

Prva kranjska tovarna testenin

Žnidaršič & Valencič

v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izborne testenine kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v tem času kar jih izdelujeva. — Velespoštovana gospodinja! Sezite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, ki dosedaj o testeninah še slišati niso hoteli. Najine testenine vdobe se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg. z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastoj in franko.

Josip Gorjanc

gostilničar

v Attemsovi palači na Kornu

v Gorici,

ima tudi kleva za konje in vozove.

Razum dobrega črnega in belega vina ter piva, priporoča vedno izvrstna jedila, gorka ali mrzla. **Ima cena prenočišča.**

„Narodni Koledar“

za navadno leto 1900.

dobiva se v

„Narodni tiskarni“

Gorica, ulica Vetturini 9,

po 60 vin., s pošto 10 vin. več.

Novi naročniki „Gorice“ dobé ga

brezplačno.

Andrej Cermel

na Kornju št. 10.

priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino vsakovrstnih potrebščin, kakor: kavo vseh vrst, riž, olje itd. Na razpolago mu tudi domačo slanino: špeh in salame in to, na drobno in debelo. **Cena zrimerna, postrežba točna.**

Tehtnice, mere in uteže preskuša ali cementira

podpisani izdelovalec tehtnic.

Priporoča se za vse v to stroko spadajoča dela in poprave gg. trgovcem in obrtnikom po jako zmerni ceni.

Zaloga tehtnic, decimalk, biciklov vseh sistemov od 50—300 K.

Karol Komel,

Gorica, Semeniška ulica št. 8.

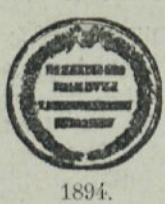
Odlikovana tovarna

1894.

1891.

1894.

vsakovrstnega pohištva.

Ivan Doljak, Solkan pri Gorici

v lastni hiši. — Lastne žage. — Ustanovljena l. 1891.

Zaloga

vsakovrstnega pohištva, kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinjšega sloga; vsakovrstnih slik, zrcal, okvirjev in stolic, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov. — Zaloga vsakovrstnih desk iz mehkega in trdega lesu; velika zbirka obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarski, strugarski in tapetarski stroki spadajočih potrebščin.

Blago se razpošilja na vse kraje prosto železniška postaja goriška.

Jamči se za točno postrežbo. — Brez konkurence!

Novoporočenci pozor!

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Vetturini, glavni vhod v Gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, Gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironcoli).

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne, jedilne in posetne sobe so po nemškem slogu odlikovanih Črnigovih delavnic v ulici Ponte nuovo in via Leon, katere so lepše in ukusneje izdelane in ceneje od dunajskih in budapeštanskih tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizarskih mojstrov. — Sprejema vsa naročila in izdeluje po izbiri obrisa, najceneje in v najkrajšem času. — Bogata zaloga podobna platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice iz trsa in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapetarije. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegančnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!